

III 19/1971

1119710568,10

COBISS *

merx Vestnik

LETO VII. ST. 10 — CELJE, NOVEMBER 1971

GLASILO KOLEKTIVA

VARSTVO PRI DELU

V zadnjem času vse pogostejše dobivamo odločbe organov inšpekcije dela, kakor tudi organov sanitarnih inšpekcij. Zato menim, da je potrebno nekoliko podrobneje obravnavati področje varstva pri delu, kot tudi požarne varnosti pri podjetju »MERX«.

Zavedati se moramo, da je smisel zdravstveno tehničnega varstva pri delu v tem, da zavaruje zdravje in življenje pri delu zaposlenih ljudi in hkrati ščiti ter zavaruje proizvodnjo, kakor tudi druga družbena sredstva, da se ne poškodujejo ali uničijo zaradi nezgod, ki nastajajo med delovnim postopkom.

Z ustreznimi varnostnimi napravami pri strojih, strojnih napravah, napeljavah, prehodih, skladiščenju, transportu, dosežemo večjo stopnjo varnega dela. Z nabavo in uporabo primernih sredstev za osebno varnost, na zdravju ogroženih delovnih mestih odстранjujemo možnost poškodb in bolezni v zvezi z delom. Varstvo na delovnem mestu ima uspeh v dobro organizirani preventivni službi. Človeka smemo postaviti samo na tako delovno mesto, ki je varnostno urejeno. Hkrati na moramo odstraniti vse škodljive vplive, ki bi lahko delovali na delovno mesto ali škodovali človeku pri delu.

Za proizvodnjo in delo moramo človeka usposobiti tako strokovno, kot varnostno, kar je predvsem naloga strokovnih šol vseh stopenj in izobraževalnih institucij v delovnih organizacijah.

Varnost pri delu mora postati sestavni element proizvodnje in ji moramo posvetiti vso pozornost. Zato se mora varnost pri delu integrirati v vse delovne postopke. Vsak član delovnega kolektiva — zlasti pa vodilni kader je kot upravitelj dolžan vplivati in skrbeti za varnost pri delu v kolektivu. Vsak kolektiv mora zaostri odgovornost tehničnega, strokovnega in drugega vodilnega kadra, zlasti v proizvodnji za varnost pri delu, ne samo zaradi zahtev zakona in ne samo zaradi humanosti, ampak tudi za to, ker je varnost sestavni del in eden

izmed delov pravilne in dobre organizacije dela in s tem storilnosti pri delu.

Ugotovitve, ki jih dajejo inšpekcijski organi so v pretežni večini manjšega pomena, in mi je nešteto-krat neprijetno, da prisostvujem pri opominjanju pomanjkljivosti, ki so očitne in na katere bi moral opozarjati že vsak delavec na svojem delovnem mestu. Kot primer naj navedem: nered, zatrpani prehodi, zložene stopnice, razbite svetilke, stikala, vtičnice, nenamščena stekla, zloženi gasilni aparati, odprte razvodne doze, nenamščeni predpražniki, nepravilno zložen material itd.

Zgoraj omenjene pomanjkljivosti pa so našle svoje mesto v občinski odločbi, ki postavlja za odpravo le teh časovni termin. Ker pa je zmogljivost lastne vzdrževalne skupine

smisla in pozornosti za naše vsakodnevno delovno okolje. Že v predhodnem internem »VESTNIKU« sem opozoril na nezgodo z ekonomskega stališča, danes pa bi opozoril na zunanje vzroke in izvore nezgod, ki so lahko specifične za naše podjetje.

Osebo dviganje

Zaradi nepravilnega pristopa k težkim bremenom zaradi dviganja in zaradi nepravilnega položaja telesa pri dviganju nastopajo poškodbe, ki zahtevajo dolgotrajno zdravljenje (lumbago, kila). Pri dviganju bremen mora biti ena noga vedno pomaknjena naprej, sodelovati pa morajo stegenske mišice, mišice hrbta in rok, ne pa samo hrbtne in trebušne mišice. Pri prenašanju bremen mora biti telo vedno v izravnem pokončnem položaju. Breme moramo prenašati vedno z obema rokama izpred sebe. Če to ni mogoče moramo obremeniti obe roki približno enakomerno (prenos dveh predmetov).

Norme za prenos bremen — stalno kontinuirano delo

za moške od 18 leta naprej 25 kg in za ženske od 18 leta naprej 15 kg

Za občasni prenos bremen se postavijo fiziološke norme, ki ne smejo biti težje, kot 75 kg za moške in 25 kg za ženske.

Preden predmet dvignemo, se moramo prepričati, da je predmet prost, da ni slučajno zapet ob drugem predmetu. Predmet se ne sme dvigniti s sunkom, ampak počasi, to je enakomerno.

Preprečevati moramo nenadno obremenitev mišic. Pri dvigovanju po možnosti ne izvijamo telo na stran. Predmet dvignemo vedno iz čepčega položaja in ne iz vpoignjenega položaja telesa. Pri prenosu spredaj na rokah, morajo biti roke vedno stegnjene. Težke predmete prenašamo vedno na ramenih ali na hrbtu.

Pri odlaganju predmeta na tla moramo počepniti, ne pa telo zviti. Predmet ne odmetavamo. Če pa situacija zahteva odmetavanje, se moramo v naprej prepričati, da s tem

manjša, kot so zahteve našega podjetja, smo prisiljeni iskati tuje izvajalce. To pa je samo še dodatni strošek v uspešnem poslovanju. Če temu dodamo še sankcioniranje zamujenih rokov, vidimo, da nas to ogromno stane, do česar pa ne bi prišlo, če bi imeli nekoliko več

ne ogrožamo sebe ali svoje sodelavce.

Drugo potencialno nevarnost pa lahko vidimo v dotiku z električnim tokom, zato morajo biti vse napeljave in naprave v brezhibnem stanju, popravljati pa jih smejo le za to stroko kvalificirani delavci. Medčasne napeljave štejemo tiste, ki se uporabljajo med graditvijo, po dovršitvi pa se morajo takoj odstraniti.

Vedeti moramo predvsem sledeče:

- vsa dela v bližini radia 4 metrov odprtih oz. neizoliranih tokovodnikov so smrtno nevarna,
- ročne prenosne svetilke se smejo uporabljati le z napetostjo 48 V,
- prenosne električne naprave, kot motorji, žage, hladilni stroji, kompresorji, mesoreznice, ki se med delom premikajo morajo biti zaščitene z ničanjem, tokovno, ali napetostno zaščito.

Vse naprave na električni pogon morajo biti zaščitene proti nevarnosti napetosti dotika, če pa so ozemljene ne sme presegati upornost ozemlja preko 2 OHMA, kar pa je potrebno kontrolirati letno. Vsi prosti kabelski vodi, pa naj bodo to, priključki strojev večjih moči, ali

navadnega računskega stroja ne smejo ležati prosto po tleh, ker njihova napetost presega dovoljeno nevarno napetost. Prav tako morajo biti vsa stikala, ki se vzvodno vklaplajo in izklaplajo označena z napisi: vklop-izklop.

Krpene varovalke so skoraj vedno navedene v naših odločbah in predstavljajo resno nevarnost tako materialne škode, saj ščitijo stroj oz. napravo, kakor tudi nevarnost požara, predvsem pa nevarno napetost dotika, ki je v večini primerov smrtna. V delovnih prostorih, kjer nastajajo vzraku hlapi ali plini, kot je to primer v naših skladiščih, kjer imamo še odprte rezervoarje za petrolej ali ročno mešalnico za benzin z oljem, mora biti vsa električna instalacija v plinotesni izvedbi, stikala pa se morajo nahajati izven tega prostora. Tla morajo biti iz neiskrečnega materiala, ventilacija prostora pa primerno urejena.

Za gasitev požarov na električnih napravah morajo biti na dostopnem mestu gasilni aparati, ki se uporabljajo za gašenje. nrah, tetra-klor-oglik in ogljikov dioksid.

Vsako okvaro ali pomanjkljivost na električnih napeljavah in napravah je treba takoj javiti za to odgovornim delavcem, zaradi strokovnega popravila.

Ročna orodja in orodja na električni pogon

Ročno in mehanizirano orodje mora biti izdelano tako, da ne more povzročiti poškodb pri uporabi. Pri ročnem orodju moramo upoštevati zlasti to-le:

- orodje mora imeti ustrezne in ne-poškodovane ročaje, da ne morejo povzročiti poškodb na rokah,
- orodje mora biti tako nasajeno, da se med delom ne more sneti iz nasadil,
- svedri ali kladiva ne smejo imeti »brade« zaradi nevarnosti njihovega odletavanja pri delu,
- orodja, kot so žage, sekire, dleta, noži morajo imeti med prenosom zavarovana rezila,
- vsa orodja na električni pogon pa morajo biti priključena na omrežje tako, kot to predvideva izvajalec.

Z mehaniziranim orodjem smejo delati le delavci, ki so za to usposobljeni. To pa zaradi tega, da so tem seznanjeni z nevarnostmi, ki jim preti in zaradi katere morajo biti posebej poučeni o prvi pomoči in posledicah električnega toka na človeški organizem, o čemer na homu spregovorili v prihodnji številki.

Za varnost pri delu
CIRIL BLAGOTINŠEK

Od česa je odvisna kvaliteta pražene kave

(4. nadaljevanje)

Termično idealno bi delal boben, ki bi porabil za ogretje čim manj toplote — moral bi biti na zunanji strani izoliran, da bi bile toplotne izgube vsled sevanja čim manjše.

Iz dosedanjega izvajanja lahko sklepamo, da je regulacija količine toplote, ki vpliva na potek praženja razmeroma težka. Regulacija je tekom praženja komaj mogoča — primerno spremembo temperature in količine toplote pa lahko dosežemo samo za vsako pražilno šaržo posebej s tem, da zmanjšujemo ali povečamo količino nasipa. Pri bobnih z notranjim ogrevanjem pa je mogoče regulirati temperaturo s tem, da povečamo ali pa zmanjšamo količino kurilnega plina. Vsaka sprememba pa deluje v tem slučaju skoro trenutno.

Preglejmo na kratko, kako učinkujeta količina toplote in temperatura pri praženju! Pri notrajnem ogrevanju pride kava v direkten dotik z gorilnimi plini. V pražilnikih z zunanjim ogrevanjem se pa ogreva zrno potom direktnega dotika z vročimi stenami bobna, kakor tudi vsled toplote, ki seva iz vročih sten pražilnika — torej ogrevanje z direktnim kontaktom in istočasnim

sevanjem. Prenos toplote vsled direktnega kontakta s steno bobna je v primeri s sevalno toplotno razmeroma majhen in ga v praksi precej nujemo. To bomo lažje razumeli, če premislimo sledeče: Če rabi npr. 1 kg kave 500 m² površine pražilnega bobna — to je približno 6000 zrn — bi to pomenilo, da je tekom 12 minut praženja vsako zrno vsega samo približno 1 minuto v kontaktu z vročo steno.

Zmotno je mnenje, ko smatrajo, da se kava »zažge« vsled dotika s prevročno steno bobna. Tak »zažig« povzroči previsoka sevalna temperatura iz stene bobna, ali pa tudi previsoka vlaga v surovi kavi. Sploh pa bi morali pred praženjem večkrat določevati vlogo surove kave, ker je sicer pod enakimi termičnimi pogoji možen »zažig«. Pretežno večino toplote dobi kava torej vsled sevanja iz sten bobna. Pri tem moramo tudi upoštevati, da je v sredini bobna — torej okrog osi bobna — sevalna toplota vsled največje oddaljenosti od sten najmanjša, tik nad steno pa največja. Pri tem ne smemo pozabiti, da oddajajo tudi mešalne ročice določeno količino toplote. Točke, ki so najprimernejše za merjenje sevalne toplote so pri različnih tipih pražilnih agregatov različne. Zapomniti si moramo, da ne

določimo pri merjenju sevalne toplote med praženjem nikdar dejanske stopnje sevalne toplote, ampak je to vedno le rezultat, ki sestoji iz sevalne toplote bobna in iz žarčenja toplote iz kovinskih zrn, kot nasprotnem učinku. V lažje razumevanje naj nam bo sledeče pojasnilo: dejansko sevalno toplotno pražilnega bobna ne moremo izraziti v enotah kot temperaturo, ker absorbira del te sevalne toplote kavino zrno za lastno segretje in seveda vsled tega zmanjša sevalno temperaturo. Tako je n. pr. pred polnjenjem pražilnega bobna sevalna temperatura 2000°C. Se le ko se postopoma ogreje notranjost zrna, narašča tudi sevalna temperatura, ki jo je moč odčitati na merilnem instrumentu pražilnega bobna. Kot smo že omenili, je regulacija sevalne toplote med praženjem pri zunanjem ogrevanju bobna težka in omogočena samo v gotovih mejah, s tem, da spremenimo jakost ogrevanja ali pa količino zrna pri naslednji šarži. Temperatura pražilnega bobna in sevalna temperatura sta (pri praznem bobnu) vedno v določenem razmerju. Tako je n. pr. pri temperaturi bobna 2000°C, sevalna toplota 122°C, pri temperaturi bobna 2500°C pa 142°C. Razmerje med temperaturo stene pražilnega bobna in temperaturo sevalne to-

plote je odvisno od višine temperature pražilnega bobna. Če torej temperatura pražilnega bobna še tako hitro narašča, je sevalna toplota vedno v enakem razmerju. Iz doslej navedenega nam je jasno, da je regulacija temperature pri praženju najlažja in tudi najbolj učinkovita pri pražilnikih s kombiniranim, t. j. z zunanjin in notranjin ogrevanjem potom gorilnega plina. Pri taki kombinaciji lahko vodimo proces praženja v tistih pogojih, ki so najugodnejši za posamezne komponente v mešanici. Proučevanje oz. določitev teh pogojev pa je možno samo v laboratoriju na mikropražilniku s plinskim kombiniranim ogrevanjem. Če se hočemo sploh seznaniti z lastnostmi posameznih sort kave pri praženju, je proučevanje na mikropražilniku neobhodno potrebno, kajti edino na ta način spoznamo tiste činitelje, ki določajo kvaliteto. Praženje brez predhodnega mikropražilnega poskusa je igra na srečo in odvisna samo od empirije, torej od izkustva in tudi »občutka« pražilca.

Doslej smo govorili o temperaturi, količini toplote in sevalni temperaturi in spoznali njih vpliv pri praženju. Navedeni činitelji pa pridejo do polne veljave šele takrat, ko upoštevamo tudi čas, v katerem vplivajo na potek praženja. Takoj pa bi poudarili, da mora potekati proces v enakem času pri enakih termičnih pogojih za dosego enake kvalitete. Zopet nam mikropražilnik lahko pojasni pogoje z ozirom na določen čas, obenem s kemično-fizikalno analizo in to samo za določeno mešanico in posamezne sorte.

Pri časovnem določanju vpliva temperature in količine toplote je bistveno to, da določimo, do katere faze praženja smo registrirali oba navedena činitelja. Tako n. pr. je učinek toplote 200°C, ki vpliva na sveže nasuto kavo v bobnu tri minute popolnoma drugačen, kakor če bi ta toplota (200°C) vplivala na zrno v fazi prasketanja. V prvem slučaju gre samo za akumulacijo toplote v zrnu, ki je potrebna za kemično pretvorbo snovi — imenovali bi to nekakšno pripravljalno fazo. V drugem slučaju pa vpliva že vsaka nadaljna količina dovajane toplote, kot pozitivni faktor, ki takoj povzroči določene kemične spremembe v zrnu in to tem bolj, čim bolj se bliža zrno končni fazi praženja. Zatorej je činitelj »čas«, to je trajanje vpliva temperature in količine toplote na končni produkt odločilnega pomena.

Ze poprej smo poudarili važnost vlage v surovi kavi. Ta vlaga vpliva v zelo veliki meri na nastanek in spremembo novih kemičnih spojin in seveda s tem tudi na kvaliteto (aromo in okus). Kako vpliva vlaga tudi na potek praženja nam naj pojasni sledeče: pri pomanjkanju vlage potekajo kemične spremembe tekom praženja samo sunkoma, zastajajo večkrat in to tako dolgo, da

se kemična reakcija pri določeni minimalni temperaturi hipoma sprosti. Zatorej je potrebno, da se ta minimalna temperatura le počasi doseže, vendar pa zopet ne sme potekati tako počasi, da bi se kava bolj sušila kot pražila. Temperatura stene bobna ne sme biti v primeri s temperaturo zrna mnogo previsoka. Seveda se ravna predgrevanje bobna po debelosti in zaprti oz. odprti obliki zrna. Zpomnimo si sledeče: če je temperaturna razlika med pražilnim bobnom in temperaturo v zrnu le majhna, če ima notranja masa zrna le malo toplote, ostane notranjost premalo pražena, dočim potekajo normalne kemične spremembe bolj proti zunanji strani in na površini zrna. Počasnejše dovajanje toplote povzroči vedno boljše prodiranje v notranjost, torej boljši učinek praženja, medtem ko s hitrim dovajanjem toplote dosežemo ravno nasprotno. V koliko vpliva vlaga surove kave na praženje in na lastnosti pražene kave je odvisno od stopnje, v kateri začne prasketanje. Stadij, v katerem začne prasketanje, je odločilnega pomena za organoleptične lastnosti in tudi za zunanji izgled pražene kave — ta stadij pa je torej v prvi vrsti odvisen od količine vlage surove kave. Pri tem moramo še posebej poudariti pogoje, ki so potrebni, da nastopi prasketanje zrna:

Čim večja je temperaturna razlika med steno bobna in temperaturo zrna, čim višja je torej sevalna toplota, tem bolj močno se zrno odpre pri prasketanju. Pri tem izparijo vodni hlapi iz notranjosti. Če je pa temperaturna razlika mnogo previsoka, se izparijo samo vodne pare, ampak istočasno nastanejo tudi hlapi raznih organskih spojin, ki medsebojno burno reagirajo — kemična pretvorba organskih snovi zrna je prenapla in nastanejo snovi, ki imajo svoje značilne lastnosti.

Vpliv previsoke vlage se pokaže zlasti takrat, ko je pražilni boben polnjen pri prenizki temperaturi. V tem primeru je pri nastopu prasketanja — torej po močnem segretju — v zgornjih plasteh zrna še toliko vlage, da nastane močna kemična reakcija na površini, zrno se manj odpre in je v notranjosti premalo praženo. To opazimo na tem, da ima zrno tik pred prasketanjem masten sijaj. Sploh pa ima vlaga odločilno vlogo na potek pražilnega procesa in je od količine vlage odvisen potek kemične reakcije pri tvorbi arome in okusa. Primerna regulacija vpliva vlage se da doseči s pomočjo večjega ali manjšega predgrevanja bobna pred vsipom, torej z začetno temperaturo bobna in pa s primernim spreminjanjem količine vsipa. Seveda je take spremembe opraviti individualno za vsako vrsto kave, kakor tudi za vsako mešanico posebej, pri čemer ima veliko vlogo velikost in oblika zrna, struktura notranjosti zrna in prerez.

Velikega pomena za kvaliteto je tudi to, kako ravnamo s kavo od začetka prasketanja pa do konca praženja. Kadar je v začetku prasketanja še visok odstotek vlage v zrnu, moramo primerno zmanjšati vpliv toplote, to je, reducirati dovod gorilnega plina ali električne energije. V slučaju pa, da je v stanju prasketanja odstotek vlage zelo nizek, ravnamo obratno kot prej omenjeno. V obeh slučajih imamo torej možnost primernega ravnanja.

Vlaga ima tekom praženja velik vpliv na kvaliteto. Tako lahko povzroči kiselkast okus kave, ker je v notranjosti vsled previsoke vlage preslabo pražena. To se pojavi zlasti tam, kjer je pri polnjenju bobna začetna temperatura prenizka, tem-

peratura do prasketanja pa previsoka. Prav tako nastanejo neprijetni aromati ostrega grenkega značaja, če je vlaga v surovem zrnu previsoka in ne more dovolj hitro in pravočasno izpariti ali pa, da je pražilna temperatura po prasketanju previsoka. Da preprečimo nastanek mastno bleščečih zrn se moramo držati sledečega principa:

Zmanjšati temperaturo prasketanja po eventualnem zvišanju pri polnitvi, torej — skušajmo doseči močno stopnjo prasketanja pa pri razmeroma nizki pražilni temperaturi. Mastni sijaj zrna nastane vsled previsokega ogrevanja ob istočasni prisotnosti prevelike količine vlage. To preprečimo v principu takole: odstraniti pravočasno vlago iz zrna (torej v prvem delu stadija prasketanja) pri istočasno nizki temperaturi prasketanja. Tudi potenje zrna lahko preprečimo z dovolj močnim razpokanjem zrna in z ne prehitro naraščajočo sevalno temperaturo.

(se nadaljuje)

J. PETRIČEK, dipl. ing. chem.

Prometno-vzgojna akcija »Na cesti nisi sam«

Že tretje leto se izvaja program akcije »NA CESTI NISI SAM«. Tako se tudi naše podjetje vključuje v to akcijo. Akcija bo trajala od 15. oktobra 1971 do 31. januarja 1972.

Osnovni namen akcije je pravočasno in nenehno opozarjanje udeležencev v prometu na spremenjene vozne pogoje v jesensko-zimskem času, ko normalno odvijanje prometa ovira pogosto deževje, megla in kasneje še poledica in sneg. Znano je, da je v tem letnem času zaradi naglih, iznenada in dostikrat nepričakovanih vremenskih prilog (deževje, megla, poledica in sneg) zelo veliko prometnih nesreč, zato je tudi namen našega podjetja, da z izvajanjem programa doseže najvišjo možnost varnosti naših delavcev in

istočasno svoj vozni park in blago zavaruje pred poškodbami.

Dolžnost vodij enot pri katerih so naša prevozna sredstva locirana je, da poskrbijo za strogo izvajanje programa, ki ga osvaja podjetje v tej akciji in to:

- da so vsi vozniki v delovni organizaciji seznanjeni z namenom akcije;
- da vodje enot prilagode vožnje spremenjenim voznim pogojem;
- da šefa transportne službe, vodje enot in odgovorni po enotah poskrbe, da bodo vozila vedno tehnično v redu, zlasti kar se tiče gum, zavornega in kretalnega mehanizma, luči, zimskih verig, potrebnega zimskega orodja itd.;

- da planirajo vožnjo s tovornjaki v tem letnem času tako, da ne bi po nepotrebnem obremenjevali prometa in ustvarjali na cesti takšne situacije, ki bi terjale celo hude prometne nesreče in nepotrebne zastoje prometa;
- da vodje enot opozorijo prav tako ostale udeležence prometa, to je naše delavce, ki koristijo svoja lastna vozila. Tudi te je potrebno opozoriti na ispravnost vozil po istih točkah kot delavce našega voznega parka.

Prepričani smo, da v podjetju ne bo enote, oziroma posameznika, ki se v to humano akcijo ne bi aktivno vključil.

MARTIN ZUPANC, oec.

XIX. gostinsko turistični zbor na Bledu

Biser Gorenjske s staro turistično tradicijo je Bled, ki je tudi letos imel Zbor gostinsko turističnih delavcev iz vse Slovenije. Tudi gostinske šole so sodelovale na zboru in tekmovalju s pogrinjki in na kulinarčni razstavi.

Letošnjega gostinskega zbora so se udeležili v tekmovalju vsi večji turistični kraji Slovenije: Portorož, Koper, Piran, Izola, Postojna, Novo mesto, Rogaška Slatina, Maribor, Ljubljana, Bohinj, Bled, Celje in tudi 8 gostinskih šol, ki delajo aktivno v Sloveniji.

Na tekmovalju je sodelovalo 48 hotelov. Veletrgovsko, gostinsko-turistično in proizvodno podjetje

»MERX« Celje je s svojim novozgrajenim hotelom »MERX« na Ljubljanski cesti prvič sodelovalo na takšnem zboru. V konkurenci 48 pogrinjkov je hotel »MERX« prejel srebrno odličje, posebno priznanje pa je dobil za kulinarčne izdelke v ostri konkurenci 400 razstavljenih plošč.

Doseženi uspehi nas vodijo v to, da ima naše podjetje sposobne gostinske delavce v strežbi kot tudi v kuhinji.

Že sama udeležba na tekmovalju pomeni mnogo, če pa prejmeš kakršnokoli priznanje ali odličje, pa se mora priznati, da je bilo vloženega

mного truda in napora, da je bil uspeh kronan s srebrnim odličjem.

Devetnajstkrat so se gostinski delavci pomerili v znanju, vendar udeležba in konkurenca še nikoli nista bili tako močni.

Zato je treba dati priznanje našim gostincem za prvo udeležbo in dosežene lepe uspehe na tekmovalju, kar je dokaz, da je gostinstvo Merx na pravi poti.

Samo z vstrajnim delom bomo gostinci dokazali svoj obstoj pri Veletrgovsko, gostinsko-turističnem in proizvodnem podjetju »MERX« Celje.

Silvo Krelj

Nixdorf computerji

V podjetje sta pred nekaj dnevi prispela težko pričakovana computerja, ki bosta zamenjala dosedanje že preživele Ascote v finančnem računovodstvu. Computerja se ne veselijo samo tovarišice, ki so do sedaj pogostokrat delale več sobot in nedelj, ampak se tega priroda novih, hitrejših in elegantnejših računalnikov veseli vsakdo, ki se zaveda, kako so potrebni ažurni in točni podatki za dobro gospodarjenje v podjetju.

Omenili smo, da se jih veselijo tovarišice, ki so bile prikrajšane za prosti čas, saj bodo z dokončnim

*Nixdorf computerja
med obratovanjem*

prehodom na computerje dosegle tisto, za kar so vedno strmele in to je, da bodo tudi one proste ob sobotah in nedeljah in če nismo optimisti, nas ne loči veliko časa, ko bo potrebno delati le na eno izmeno.

Computerja bosta dosegla še večje rezultate kot so danes, zato mislimo, da smo upravičeni investicijo in to je tudi tisto, kar nas je pripeljalo do tega, da smo se odločili o nabavi 2 kom Nixdorf computerja.

Na kratko želimo opisati ta dva computerja, ki sta za marsikogar, ki prvič vidi take in podobne računalnike prava posebnost.

Computerja sta od znane nemške firme Nixdorf iz Paderborna. Omenjeni proizvajalec je danes zastopan že na vseh petih kontinentih, saj je njegova letna proizvodnja preko 11000 computerjev. Nixdorf computerji spadajo v klaso manjših računalnikov, vendar imajo neomejeno možnost z ozirom na način obdelave. Computerji lahko služijo kot samostojni računalnik ali pa kot terminal, ki je priključen na neki veliki sistem. Computer deluje na principu magnetkto kartic, ki imajo veliko prednost pred dosedanjimi klasičnimi karticami, saj imajo magnetkto kartice magnetno stezo, na kateri so memorirani vsi podatki, ki so izpisani na karticah. V svetu srečamo Nixdorf computerje v industriji, trgovini, prosveti itd., prav tako pa so že danes zastopani v Jugoslaviji v različnih panogah. Computerji pri katerih mora biti prisotna človeška roka ima danes posamezne operacije še počasnejše, vendar se bodo te operacije sčasoma zamenjale s hitrejšimi deli. Tukaj prvenstveno mislimo na čitanje kartic in izpisovanje.

Delovanje computerjev je na principu integriranih krogov in ima preko 65 različnih programskih struktur, iz katerih lahko sestavimo razne programe. Zmogljivost computerja je odvisna od velikosti memorije, ta pa je lahko od 1/2 K do 16 K.

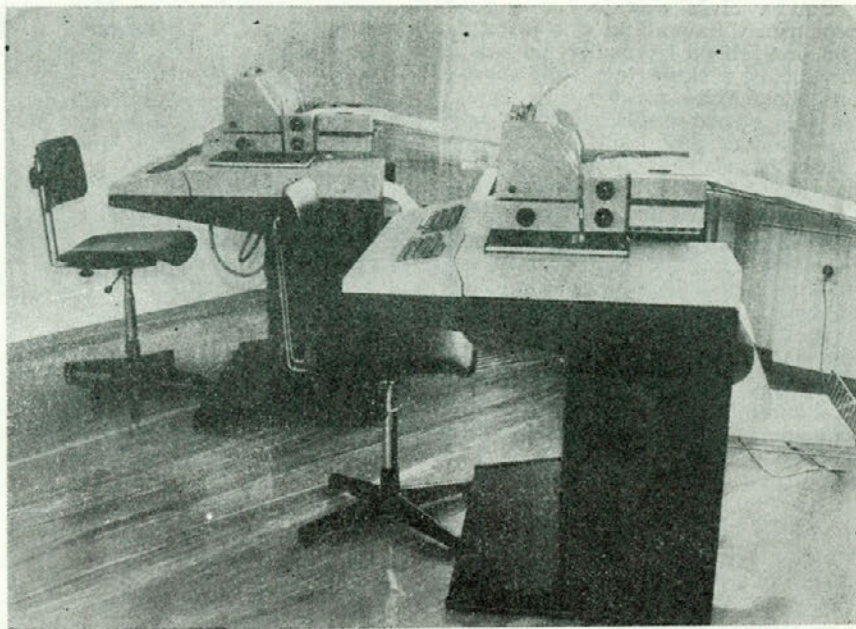
V finančnem računovodstvu bomo obdelovali na computerju:

- stroškovno knjigovodstvo
- knjiženje glavne knjige
- knjiženje zalog
- nabava-grosist
- nabava-detajlist
- prodaja-grosist
- prodaja-detajlist

in še kup različnih pregledov. S prehodom na IBM S/3 se bodo določena dela prenesla na sistem, medtem ko bodo computerji prevzeli posamezna dela, ki jih danes opravljamo ročno.

Iz vsega tega sledi, da je podjetje MERX na poti dobre organizacije dela in prepričani smo, da se bo na osnovi hitrejših in ažurnejših podatkov izboljšal rezultat našega gospodarjenja.

Horst HAFNER

Nixdorf computerja v finančno računovodskem sektorju čakata na operaterke, ki jih bodo spremljale nekaj let

Razvoj trgovine v Mežiški dolini

(nadaljevanje)

V zadnjem sestavku smo prikazali, da znaša vrednostna razlika med analitično predvideno letno potrošnjo in blagovnim prometom v trgovini pri prehranbenem blagu 388.000 din, pri ostalem blagu pa 4.964.000 din.

Medtem ko pri živilih ta razlika ne pomeni mnogo, saj ne predstavlja niti polovičnega prometa ene poslovalnice, je razlika v ostalem blagu vendarle daleč previsoka, da bi jo lahko mirno tolerirali.

Skupni vrednostni odliv kupne moči iz ravenske občine znaša po temtatem 5.352.000 din, bolj pravilno povedano — toliko je znašal odliv kupne moči iz občine leta 1969.

Brez dvoma pa je, da se je v naslednjih dveh letih s porastom sredstev za osebne dohodek sicer povečal blagovni promet v trgovini v občini, vendar pa istočasno tudi odliv v enakem sorazmerju. Po vseh teh podatkih in v primerjavi z republiškim povprečjem pridemo do ugotovitve, da je »trgovin« na območju ravenske občine dovolj. Vsekakor pa bi bilo potrebno izvesti ustrezno specializacijo ter s tem urediti kupcem več blaga — razširiti asortiment blaga — ter tako vplivati na zmanjšanje odliva kupne moči v druge kraje, predvsem v Maribor,

Celje, v zadnjem času oziroma perspektivno gledano pa tudi v Velenje, ki se nenehno tudi v pogledu trgovske mreže temeljito razvija. Pozabiti pa tudi ne smemo na nenehen odliv v sosednjo Avstrijo. Predvsem v zadnjem letu ugotavljamo, da je avstrijski priliv v upadanju ob stalno enakem in celo povečanem odlivu.

Posebej za število živilskih prodajalnih pa je ugotovitev ta, da je teh trgovin napram ostalim 36 %, medtem ko je republiško razmerje 22 %.

Seveda pa je prišlo, glede števila trgovin, v letu 1970 in 1971 do nekaterih sprememb:

V Ravnah na Koroškem je zgradilo novo poslovalnico na Čečovu TP »Povrtina« Maribor; ker se je prvotno izkazalo za premajhno, gradi novo — večjo, ki bo v kratkem predana svojemu namenu; dotedanja pa bo prevzelo TP »Mesnine« Ravne na Koroškem.

V Ravnah, v smeri Kotelja, je zgradilo manjšo trgovino živilske stroke TP »Koloniale« Maribor. TP »Koloniale« Maribor je moralo opustiti v Trgu Ravne dve prodajalni in sicer »Povrtino« in »Kovinarja«. Obe prodajalni je prevzela naša enota ter bo od teh ena usposobljena še letos, druga pa v prihodnjem letu, kolikor bo prišlo do adaptacije radi strašne zastarelosti objekta sploh v pošte.

Konferenca ZK

Stavba bivše postaje LM v samem trgu v Ravnah, ki smo jo prav tako prevzeli po izpraznitvi po sklepu Občinske skupščine, stoji neresena. Lokacijsko prostor zelo odgovarja — strogo središče starega trga — vendar pa bi bila adaptacija draga. Vsekakor se bo treba v tem hitro odločiti ali sporazumeti.

O Ravnah je treba vedeti tudi to, da so za gradnjo velike blagovne hiše že trije razni interesi, in sicer »Elektrotehna« Ljubljana, »Era« Velenje in Ljubljanska banka. Manjka le še tretji trgovski partner — za živilsko blago.

Na Prevaljah je postavilo TP »Koloniale« Maribor novo manjšo blagovno hišo v samem centru, svojo nekdanjo manufakturno, enako v centru pa preuredilo v samopostrežno trgovino živilske stroke.

»Borovo« je postavilo novo sodobno trgovino s čevlji, prav tako v samem centru.

V Mežici se stanje v zadnjih dveh letih ni spremenilo.

V Crni je naše podjetje prevzelo od TP »Koloniale« poslovalnico »Jelka« ter jo sodobno uredilo ter dela zadovoljiv promet. TP »Koloniale« pa je zgradilo novo samopostrežno sicer živilske stroke, vendar pa v njej prodajajo tudi gospodarske aparate in drugo tehnično blago.

Naše podjetje pa je prevzelo, prav tako v Crni, prodajalno »Preskrba« od podjetja »Koloniale« ter jo bo v kratkem preuredilo.

Ta pregled kaže, da se je predvsem bivši »Ljudski magazin« v zadnjem času — sedaj kot »Koloniale« v zadnjem času v investicijah močno razživel; »Povrtina« Maribor pa itak že vsa leta postavlja vsaj po eno novo poslovalnico letno.

Velika nadloga za našo enoto bi predstavljale predvsem nove trgovine s tehničnim blagom s strani konkurence, kot sta »Elektrotehna« in »Era«. Sigurno je, da bi tehnična in sodobna trgovina te stroke pritegnila vsaj v prvem letu engro kupcev, kar bi bistveno vplivalo na naš promet.

Zato se bo potrebno angažirati tudi v tem pogledu, takoj pa proučiti vse možnosti za globljo specializacijo predvsem s tem, da damo prednost tistim vrstam blaga, katerih prodaja je za nas bolj rentabilna.

Posebno vprašanje predstavljajo manjše in zastarele trgovine. Nekatere adaptacije ne bodo prenesle ter bo treba misliti na to, da jih damo v zakup, nekatere pa bo treba obnoviti, ker bodo s tem vsaj za enkrat povečale promet. Vsekakor pa bo treba vložiti vse sile, da bo enota v vedno večji in močnejši konkurenci napredovala in uspevala.

Drago PISTOTNIK

Dne 8. oktobra 1971 se je vršila konferenca ZK »MERX«. Da bi čim bolj ocenili preteklo delo naše organizacije, smo povabili tudi vse vodilne ljudi pri našem podjetju, delegate Koroške in predstavnike ostalih organizacij. Udeležba je bila zadovoljiva.

Poročilo o delu organizacije za preteklo obdobje je podal sekretar tov. Zagoričnik. Ocenil je, da so bili v glavnem vsi člani aktivni. Največ jih je bilo vključenih pri samoupravnih organih, nekaj pa v sindikatu in mladinski organizaciji. Nato je podal poročilo o delu vseh komisij. Pohvalil je posebno komisijo za koordinacijo za delo s sindikalno organizacijo. Iz poročila se vidi, da je delo organizacije preko raznih komisij najracionalnejše in priporočljivo v bodoče.

V bodoče prodaja samo proti takojšnjemu plačilu

Po ustaljeni praksi so naša skladišča oskrbovala s svojim trgovskim blagom poleg delovnih organizacij tudi najrazličnejše gostinsko turistične objekte privatnikov. Ni treba posebej poudarjati, da so tudi zasebni gostinci s svojo dejavnostjo pripomogli k hitrejšemu razvoju našega turizma. Te ljudi smo obravnavali kot vsakega našega kupca. Blago smo mu dostavili, ali ga je sam dvignil, izstavili smo mu račun, ga vodili v knjigovodski evidenci, izterjevali, če ni plačal, skratka bili so naši poslovni partnerji. Nihče ni pri tem pomislil, da je kaj narobe.

Takšen način poslovanja pa je pred nedavnim prepovedala sodba Okrožnega gospodarskega sodišča Maribor (PK 124/71-6 od 3. 9. 1971), s katero sta bila obsojena odgovorna oseba in podjetje. Okrožni javni tožilec Maribor je namreč obtožil podjetje »Tobak« Ljubljana, Kmetijski kombinat Ptuj in »MERX« Celje, češ da so v nasprotju s predpisi o dajanju potrošniških posojil dali gostilničarki Magdič Silvi iz Mute razno blago, ki ga ni plačala in je prišla v stečaj. Imenovana dolguje našemu podjetju din 4.180,30, kar predstavlja v pretežnem delu vrednost embalaže, ki je ni vrnila in je bila za njo finančno obremenjena. Naše podjetje je bilo kaznovano z denarno kaznijo 9.000 din in na povprečnino din 450.—, tedaj odgovorna oseba Gabrovac Alojz pa z denarno kaznijo din 200.—.

V ilustracijo naj navedem, da je podjetje »Tobak«, ki je dalo na kredo tej gostilničarki tobačne izdelke

Generalni direktor tov. Petauer je podal poročilo o poslovanju podjetja. Poudaril je, da čaka komunista v bodoče odgovorno delo pri stabilizaciji podjetja. Potrebno je čim prej vskladiti pravilnike s samoupravnim sporazumom.

Sprejet je bil sklep, da se poveča sekretariat na 9 članov. Mnenje večine je, da bo tako zagotovljeno bolj kvalitetno delo.

Na prvem sestanku sekretariata naj se postavijo komisije, da bi čim prej lahko začele z delom.

Izvoljena je bila posebno komisija, ki naj zbere vse predloge, kateri so bili podani na konferenci. V pisni obliki jih naj poda v pravo sekretariatu. Ti predlogi pa bodo služili za sestavo programa ZK. Sklepi bodo objavljeni v prihodnji številki glasila.

Cvetko KOLENC

za 33.379,— din kaznovano s 6000,— din denarne kazni, odgovorna oseba pa z 200,— din, Kmetijski kombinat Ptuj za kreditiranje blaga v višini 7.997,10 je bil kaznovan z denarno kaznijo 7.000,— din, odgovorna oseba pa z 150,— din.

Sodba še ni pravnomočna, ker je podjetje zoper njo vložilo pritožbo z utemeljitvijo, da v danem primeru ni šlo za dejanje potrošniškega posojila mimo predpisov, ki poznajo le dve obliki takih posojil, ampak za redno trgovsko poslovanje, ki temelji na izdaji blaga in izstavitvi ustreznega računa. Z gostilničarko ni bila sklenjena nobena pogodba o dajanju posojila, niti o kakšni odložitvi plačila, ampak je šlo za redno dobavo blaga stranki. Sodba se je namreč postavila na stališče, da gre v danem primeru za kreditiranje blaga privatni gostilničarki, kar je nedopustno. Ona bi namreč morala blago vnaprej plačati, torej ob naročilu v skladišču, vendar najpozneje ob dostavi. O tem, ali bo takšno pravno mnenje držalo, bo odločilo Višje gospodarsko sodišče v Ljubljani.

Takšna odločitev sodišča I. stopnje je močno zarezala v naše poslovanje. Ne samo občutna kazen, ki ni v nobenem sorazmerju z ostalima dvema, ampak odnosi do takih kupcev bodo v bodoče drugi. Naši potniki bodo smeli prodajati blago le proti takojšnjemu plačilu. Sklep CDS-a je v tem pogledu jasn: v bodoče nič več na odprt račun. Pri tem velja pripomniti, da so za delno (nadaljevanje na 7. strani)

Pisma bralcev

TOVARIŠ UREDNIK!

Prosim vas, da v vašem glasilu »Merx vestnik« objavite pojasnilo Občinskega sindikalnega sveta Ravne na članek, ki je bil objavljen v tem glasilu štev. 8-9, september 1971.

Ne bi želeli, da bi vaša delovna skupnost in poslovni odbor vaše delovne organizacije bila enostransko informirana o dejavnosti Občinskega sindikalnega sveta Ravne, zaradi tega dajemo naslednje pojasnilo:

Vaša delovna organizacija ima na območju občine Ravne dve organizaciji združenega dela, to je trgovsko enoto, v kateri je zaposlenih 122 delavcev in gostinsko turistično enoto, v kateri je zaposlenih 68 delavcev. Pritožbe, ki so dosedaj prihajale na pravno službo pri Občinskem sindikalnem svetu Ravne so bile le od delavcev, ki so zaposleni v gostinsko turistični enoti Ravne. V letošnjem letu je pri Občinskem sindikalnem svetu iskalo pravno pomoč

V BODOČE PRODAJA SAMO PROTI TAKOJSNJEMU PLAČILU (nadaljevanje s 6. strani)

neuspešno izterjavo krivi tudi naši potniki, ki so v naročilnice vstavljali pomanjkljive naslove kupcev in niso informativno preverjali plačilno sposobnost takih odjemalcev, ampak so še naprej sklepali naročilnice, čeprav so bili poedinci v večjih zaostankih s plačilom. Gledano s stališča podjetja je tak trgovski posel nerentabilen, ker se izpostavlja tveganemu plačilu in občutni kazni za storjeni gospodarski prestop, čeprav takšen posel predstavlja pa za trgovskega potnika opravljeni promet in stimulacijo. Treba bo zaščititi interese podjetja in se striktno pridrževati zakonskih odredb in sklepa delavskega sveta podjetja, če se hočemo izogniti nenehnemu kaznovanju, kar gotovo ni niti podjetju niti posameznemu članu kolektiva v čast in ponos.

Urednik

ZAHVALA

Zahvaljujemo se Sindikalni podružnici, ki je darovala venec najini, dne 15. 10. 1971 umrli materi Beve Julijani, upokojenki, stanujoči v Sentjurju pri Celju. Vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti, z nama sočustvovali in izrekli sožalje, iskrena zahvala.

Anica Jošt in Stanislav Beve

17 delavcev ali 25% od vseh zaposlenih, od tega se je 13 primerov reševalo pred Občinskim sodiščem v Slovenj Gradcu in so bili ugodno rešeni za delavce. To kaže, da posredovanje Občinskega sindikalnega sveta Ravne le ni bilo tako enostransko, kot to trdi poslovni odbor vaše delovne organizacije. Dva primera sta še sedaj v obravnavi pred Občinskim sodiščem v Slovenj Gradcu, ni pa še bila izrečena sodba. Ostala dva primera pa smo rešili v sami delovni enoti. Poleg teh primerov, ki jih je reševala pravna služba pri Občinskem svetu Ravne, je še pet delavcev iz te enote iskalo pravno pomoč pri pravni službi Skupščine občine Ravne. Med tem časom pa od strani delavcev, ki so zaposleni v vaši enoti trgovine nismo imeli nobene pritožbe.

Vse to kaže, na samovoljo nekaterih vodilnih delavcev, ki so zaposleni v gostinsko turistični enoti na Ravnah.

Generalnega direktorja smo v posebnem dopisu z dne 26. 7. 1971 opozorili na nepravilnosti, ki se dogajajo v tej enoti in ga zaprosili za razgovor, da bi obojestransko skušali izboljšati odnose. Odgovor na ta dopis smo dobili že 30. 7. 1971, v tem dopisu nam je generalni direktor sporočil, da bo najavil svoj obisk v času od 9. do 15. avgusta t.l., kar pa še do danes ni storil.

Občinski sindikalni svet Ravne si je vseskozi prizadeval, da bi take in podobne primere reševali v obojestransko zadovoljstvo že v samih delovnih organizacijah, če pa tam nimajo za to razumevanja, smo primorani, da se poslužimo skrajne poti, to je, da primer predamo sodišču.

Tovariški pozdrav!

Predsednik občinskega sveta:
JEHART ALOJZ

NEGUJMO ZDRAVE IN TOVARIŠKE ODOSE MED RAZLIČNIMI GOSPODARSKIMI IN DRUŽBENO POLITIČNIMI ORGANIZACIJAMI

Zveza sindikatov Slovenije Občinski svet Ravne na Koroškem nas je že dalj časa opozarjal na nezdružljive in nepravilne odnose, ki se pojavljajo v našem gostinsko turističnem sektorju, predvsem pa v hotelu »DOM ŽELEZARJEV«.

Z željo, da vzpostavimo zdrave in tovariške medsebojne odnose sem dne 15. oktobra t. l. obiskal predsednika Zveze sindikatov Slovenije, Občinski svet Ravne na Koroškem, tov. Jeharta, da bi se поблиže seznanil kakšno stališče zavzema občinski svet do različnih pojavov, ki se javljajo v naših enotah na Koroškem, predvsem pa v gostinski enoti »DOM ŽELEZARJEV«.

ski svet do različnih pojavov, ki se javljajo v naših enotah na Koroškem, predvsem pa v gostinski enoti »DOM ŽELEZARJEV«.

Po daljši razpravi sva ugotovila, da je tako naše podjetje, kot občinski svet dejno obremenjeno s preteklostjo, pravzaprav z dogodkom ocepitve gosunske enote »JELKA« v Crni na Koroškem. Predsednik sem seznanil, da so se v preteklem letu in prvem polletju letosnjega leta pojavile v gostinski enoti »DOM ŽELEZARJEV« razne nepravilnosti na skodo naših gostov in da smo bili prisiljeni izvršiti določene ukrepe z namenom, da se ugotovljene nepravilnosti odpravijo. Prav tako smo bili prisiljeni vzpostaviti točno evidenco o gibanju materialnih dobrin. Vsi ti ukrepi so pri posameznih delavcih naleteli na odpor, mnogi od teh so iskali zatočišče pri občinskemu svetu sindikatov in pri pravniku Skupščine občine Ravne.

S predsednikom občinskega sveta tov. Jehartom sva prav tako ugotovila, da se prerediti srečujemo ne samo na najvišjem nivoju, ampak tudi z odgovornimi predstavniki naše dejavnosti na Koroškem, da so ta srečanja zelo redka in vsled tega prihaja do nedovoljne informiranosti občinskega sveta o težavah in problemih, ki se pojavljajo vsakdanjem poslovanju.

Ob zaključku razgovorov sem tov. Jehartu zagotovil, da bo naše podjetje dosledno spoštovalo pravice, ki pripadajo slehernemu delavcu, prav tako pa bomo zahtevali od vseh delavcev podjetja izpolnjevanje njihovih dolžnosti. Obljubil sem, da se bomo v bodoče bolj pogosto srečali ter razčiščevali eventuelne sporne zadeve.

Prepričani smo, da med našo delovno organizacijo in med Občinskim svetom Ravne na Koroškem ne sme biti nerazčiščenih pojmov in da moramo sodelovati z namenom, da zagotovimo delovnemu človeku tiste pravice, ki mu po ustavi in naših notranjih samoupravnih aktih pripadajo.

GENERALNI DIREKTOR
FRANC PETAUER

Pripomba uredniškega odbora:

V bodoče bo prav, če se upošteva staro rimsko pravno pravilo »audiat et altera pars« kar pomeni, da je treba pred izrekom sodbe zaslišati tudi drugo stran in ugotoviti materialno resnico, ne pa pri- nesti enostransko odločitev. Vodilni delavci podjetja morajo biti za pojasnjevanje določenih zadev na razpolago. Ob zaslišanju le-teh bi bilo mnenje sindikata marsikdaj drugačno.

Poročilo o delu organov upravljanja

Na 22. redni seji, dne 23. septembra t. l., je Poslovni odbor ponovno obravnaval predlog samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov ter njegove spremembe in dopolnitve. Ker pa verifikacijska komisija sporazuma še ni potrdila, Poslovni odbor ni mogel zavzeti dokončnega stališča, ampak se je zedinil, da podjetje pristane na naknadne spremembe in dopolnitve, ki bi jih event. še zahtevala verifikacijska komisija.

Predmet obširnejše razprave je bilo vprašanje najvišje vrednosti točke. Vzroke, ki so narekovali ukrep za omejitev najvišje vrednosti točke na Din 2,70 je pojasnil direktor gospodarsko računskega sektorja, nanašajo pa se v glavnem na poslovne rezultate, na katere mora biti vezan sistem nagrajevanja. Poslovni odbor je odobril ukrep, da se od meseca avgusta 1971 dalje obračunavajo osebni dohodki po vrednosti točke, ugotovljeni po obstoječih kriterijih, vendar ta vrednost ne sme presegati Din 2,70. Ta ukrep velja do uveljavitve novega sistema nagrajevanja delavcev. Neizpremenjen ostane način nagrajevanja pekov, šoferjev in sovozačev; v delovnih enotah, kjer velja količinska norma pa se ukine regresija.

Razpravljajoč o poročilu tov. generalnega direktorja o investicijah, potrebnih za ureditev prodajalne DELIKATESA, blagovnice Šentjur in trgovskih lokalov v Črni ter za izgradnjo gostinskega objekta VIŽINGA, je Poslovni odbor na predlog Sveta sektorja prodaje na drobno imenoval komisijo v sestavi:

Drago PISTOTNIK,

Jože PREŠČAK in

Jože BRINOVSEK

z nalogo, da ugotovi najnujnejše investicije v sektorju prodaje na drobno ter sestavi prioriteten vrstni red le-teh. Odobril pa je sklenitev pogodbe za izdelavo projekta za kompleksno ureditev pakirnice in prazarne kave. Izgradnja bo postopna, ker so na voljo le sredstva za I. fazo.

Kot važnejšo, velja omeniti razpravo o nagrajevanju poslovođij, ob prehodu v višjo grupo na osnovi prometa. Direktor prodaje na drobno je namreč sprožil vprašanje, kako in kdaj obračunati, oziroma točkovno oceniti delovno mesto poslovođje, če se ob koncu leta ugotovi, da je na osnovi doseženega prometa pridobil pogoje za prestop v višjo grupo.

Poslovni odbor se je zedinil za dve možnosti in sicer:

1. Poslovođjem se lahko prizna višja grupa in ustrezna točkovna ocenitev s 1. januarjem, na osnovi potrjenega plana prometa, pri

čemur si podjetje pridrži pravico zahtevati povračilo preveč izplačanih osebnih dohodkov, če se ob koncu leta ugotovi, da poslovalnica ni dosegla planiranega prometa, na osnovi katerega je bil poslovođja uvrščen v višjo grupo.

2. Poslovođja je lahko preveden v višjo grupo in se mu priznajo ustrezni osebni dohodki med letom, z dnem, ko se ugotovi, da poslovalnica dosega ali presega promet, pogojen za višjo grupo, na predlog šefa področja.

Na tej seji je Poslovni odbor imenoval tov. Toneta VODIŠKA za v. d. poslovođje prodajalne VRH nad Laškim. Tov. Marjana GORČANA pa za v. d. poslovođje prodajalne DRUŽMIRJE.

Odobril je podaljšanje delovnega časa v restavraciji in kuhinji hotela MERX do 23. ure, na predlog šefa gostinsko turističnega področja Celje.

V cilju širjenja gostinsko turistične dejavnosti, je Poslovni odbor osvojil utemeljen predlog šefa področja Radlje, da se sklene pogodba o najemu gostišča PACNIK v Slovenjem Gradcu.

Delavski svet je na 6. redni seji dne 12. oktobra t. l. poslušal poročilo o delu Poslovnega odbora. Iz poročila izhaja, da je moral PO na mnogih šejah obravnavati in sklepati tudi v takih zadevah, ki po statutarnih določilih sodijo v pristojnost Svetov sektorjev in področij.

Vsi važnejši sklepi so bili redno objavljeni v VESTNIKU in pri izvrševanju le-teh ni bilo večjih zahtojev.

Zanimiva pa je ugotovitev, da se člani delovne skupnosti vedno pogosteje obračajo neposredno do Poslovnega odbora po vprašanjih, ki so regulirana s statutom in drugimi splošnimi akti. To dejstvo kaže na pomanjkljivo obveščenost, ali pa na nezainteresiranost delavcev samih, da bi se tekoče seznanjali o svojih pravicah in dolžnostih, o dogajanjih v podjetju, z določili samoupravnih aktov in pristojnostih organov upravljanja ter njihovih komisij.

Opravičena je trditev, da sektor-ski in področni sveti ne delujejo kot bi morali in da se samoupravni ukrepi in problemi premalo obravnavajo v posameznih poslovnih enotah.

Direktor gospodarsko računskega sektorja je ponovno obširno poročal o poteku sklepanja samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, zlasti pa o pripombah verifikacijske komisije na predlog tega sporazuma. Delavski svet je prišel do zaključka, da ne bi kazalo odklanjati pripomb, ki

so utemeljene in je pristal, da se sporazum sprejme z vsemi korekturami.

Za podpisnika sporazuma je pooblastil tov. CVETA KOLENCA, predsednika DS, direktorja gospodarsko računskega sektorja, tov. DOLINŠKA je imenoval za člana Zbora podpisnic sporazuma, tov. ANICO JAKOP pa za njegovo namestnico.

Za primer, če bi verifikacijska komisija zahtevala še kakšne spremembe ali dopolnitve, je Delavski svet pooblastil Poslovni odbor, da o njih polnomočno odloča.

Na poročilo tov. Dolinška, o rezultatih poslovanja podjetja, ni bilo bistvenih pripomb in ga je Delavski svet vzel na znanje po ugotovitvi, da so poročilo obravnavali tudi Sveti sektorjev in področij, ki prav tako niso imeli pripomb.

Soglasno je sprejet predlog direktorja gospodarsko računskega sektorja, da se po zaključnem računu za leto 1971 izloči v poslovni sklad za obratna sredstva znesek

Din 11.240.- za področje Celje in Din 68.000.- za področje Šentjur.

Direktor splošnega sektorja je poročal o postopku za sprejem pravilnika o delovnih razmerjih, ki je bil dan v razpravo članom kolektiva dne 4. 9. t. l.

Razen nekaj pripomb kolektiva pekarne Velenje, ki pa niso upoštevne, ker niso v skladu s TZDR, ni bilo nobenih spreminjevalnih ali dopolnilnih predlogov. Na samem zasedanju DS pa se je v razpravi ugotovilo, da bo treba tekst pravilnika naknadno še vskladiti s samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov in preveriti pravilnost določila 76. člena. Sicer pa je Pravilnik podjetja o delovnih razmerjih sprejet.

vaše glasilo

Delavski svet je dokončno sprejel tudi statut podjetja, potem, ko je zavrnil edino pripombo Komisije za pregled statuta in drugih splošnih aktov pri SOB Celje, na 271. člen statuta. Omenjena komisija namreč sodi, da so dela in naloge, našteje v 271. členu takega značaja, da zanje ne bo mogoče sklepati po-

godb o delu, ampak jih lahko opravljajo le delavci v delovnem razmerju. Delavski svet pa se z mnenjem komisije ni strinjal, ker je v navedenem členu jasno in nedvoumno poudarjeno, da gre le za občasno, ali začasno delo, ki ne traja več kot 30 dni v letu in torej ni razloga, da bi za taka dela uvajali stalna delovna mesta, oz. sprejemali delavce v redno delovno razmerje.

Po obravnavi predlogov komisije za kadre, je Delavski svet odobril za leto 1971/1972 naslednje štipendije:

Din 300.- dijakom srednjih šol, ki stanujejo doma,

Din 350.- dijakom srednjih šol, ki bivajo izven doma in

Din 500.- študentom visokih in višjih šol, s tem, da teče štipendija dijakom srednjih šol od 1. 9., študentom na visokih in višjih šolah pa od 1. 10. 1971 dalje.

Dodatno so podeljene štipendije — za šolanje na ESS:

Svencbir Krešu,
Kuk Tatjani,
Kolšek Agici in
Obrez Cvetki,

— za šolanje na hotelski šoli v Ljubljani pa Mlatnik Danici, toda vse s pridržkom, da pristojna služba predhodno temeljito preveri, ali prosilci izpolnjujejo pogoje za podelitev štipendije.

Odobreno je povračilo stroškov vpisa na visoke, višje in srednje ter druge poklicne šole delavcem, ki se izredno šolajo in sicer:

— *tov. Albertu Lichteneggerju,*
— *tov. Idi Bošnjak,*
— *tov. Janezu Fedranu,*
— *tov. Vidi Jošt,*
— *tov. Antonu Vedeniku,*
— *tov. Francu Finkštu,*
— *tov. Stanislavu Meletu,*
— *tov. Francu Romihu,*
— *tov. Božu Sušniku,*
— *tov. Francu Doberšku,*
— *tov. Miroslavu Hermanu,*
— *tov. Lenku*

in drugim delavcem s področja Rave, ki so se vpisali na srednjo komercialno šolo. Seveda pa morajo ti izredni študentje redno opravljati izpite in ne smejo prekiniti šolanja, ker bodo morali v tem primeru vrniti podjetju vpisnino.

Potrjen je srednjeročni program razvoja stanovanjskega gospodarstva v obdobju 1971 — 1975, po katerem je predvideno, da bomo v letu 1971 pridobili 9 enosobnih in 6 dvosobnih stanovanj v družbeni — blokovi gradnji ter dve enosobni in 10 dvosobnih stanovanj v individualni gradnji: v naslednjih letih, do vključno 1975. leta pa je vsako leto predvidenih 6 dvosobnih stanovanj v blokovi in po dve enosobni ter 10 dvosobnih stanovanj v individualni gradnji.

Delavski svet je odobril sklenitev pogodbe s Stanovanjskim podjetjem Velenje, o nakupu enega dvosobnega stanovanja za ceno Din 169.678,80, za potrebe delavcev pekarne Velenje ter prednaročilo za sedem 1,5 sobnih stanovanj v stanovanjskem bloku, ki ga bo gradilo podjetje VEGRAD iz Velenja v Zg. Hudinji. Ta stanovanja bodo vseljiva do decembra 1972.

Na predlog komisije za stanovanjske zadeve, je potrjena dodatna prioriteta lista prosilcev za stanovanja, oz. kredite za gradnjo stanovanj, po naslednjem vrstnem redu:

39. Germ Marija, 81 točk, kredit Din 10.000.-
40. Kregar Stane in Duška, 78 točk, stanovanje,
41. Romih Franc, 72 točk, kredit, Din 20.000.-
42. Cencelj Elza, 69 točk, kredit, din 20.000.-
43. Golavšek Julijan, 69 točk, kredit din 40.000.-
44. Beltram Irena, 68 točk, kredit, din 5.000.-
45. Žaler Hedvika, 67 točk, kredit, din 15.000.-
46. Korošec Leopold, 64 točk, stanovanje
47. Polanec Franc, 64 točk, stanovanje,
48. Dobnik Marija, 62 točk, kredit, din 20.000.-
49. Mihela Branko, 62 točk, kredit, din 30.000.-
50. Vodušek Edvard, 61 točk, stanovanje,

60. Hostnik Alojz, 53 točk, stanovanje,
61. Turk Marija, 49 točk, stanovanje,
62. Čretnik Franc, 47 točk, kredit, din 40.000.-
63. Kop Greta, 44 točk, stanovanje,
64. Pintar Vlado, 45 točk, stanovanje,
65. Zupanc Vera, 42 točk, stanovanje,
66. Kocjan Rudi, 42 točk, kredit, din 20.000.-
67. Šveglar Marica, 30 točk, kredit, din 40.000.-

Tov. ROZALIJA POLANEC, ki je bila priložnostno zaposlena kot snazilka v Bifeju pri avtobusni postaji v Prevaljah se je pritožila zoper odpoved dela. V pritožbi navaja, da se je dne 10. 3. 1971 zaposlila v navedenem bifeju in se je takrat dogovorila, da bo sprva delala 6 ur, pozneje pa 8 ur dnevno, torej poln delovni čas. Pritožiteljica je bila čistilka v bifeju vse do 17. 5. 1971, ko je po nalogu poslovodkinje prenehala delati. Sodi, da se z njo ni pravilno postopalo in da je bil postopek sprejema na delo in odpovedi delovnega razmerja nepravilen, ker o delovnem razmerju ni bila sklenjena pogodba, niti ni bila izdana ustrezna odločba.

V postopku pa je ugotovljeno, da je pritožba Rozilaje Polanec neutemeljena, ker je imenovana bila sprejeta v pogodbeno delovno razmerje in je z njo bila sklenjena pogodba o priložnostnem delu. To pogodbo je tudi lastnoročno podpisala. Zmotno torej trdi pritožba, da bi se ji morala dati odpoved in izdati ustrezna listina o prenehanju delovnega razmerja, ker že sama pogodba o priložnostnem delu določa čas trajanja zaposlitve.

Spričo teh ugotovitev, je delavski svet pritožbo tov. Rozilaje Polanec kot neutemeljeno zavrnil.

Izmed važnejših sklepov velja omeniti še imenovanje kandidata za sodnika porotnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju. Delavski svet se je zedinil, da predlaga kot kandidata tov. JANEZA PEŠCA, šefa področja prodaje na drobno Celje 3.

Letos, decembra poteče mandat predstavnikom zbornice, ki so bili izvoljeni pred 4 leti. UO Gospodarske zbornice SRS predlaga delovnim organizacijam, da izvolijo svoje predstavnike v organe zbornice.

Delavski svet je potrdil naslednje kandidate:

tov. FRANCA PETAUERJA, gen. dir., za delegata za trg. dejavnost,
tov. EDA STEBLOVNIKA, šefa posl. 3, za delegata za trg. dejavnost,
tov. JOŽETA RUTNIKA, dir. gostinstva Radlje za gost. dejavnost in tov. SILVA KRELJA, dir. gostinstvo turističnega področja, Celje, za gostinsko dejavnost.

Franjo Šarlah

Dopisujte v

51. Romih Slavko, 60 točk, stanovanje,
52. Štumpfl Viktor, 60 točk, kredit din 40.000.-
53. Gaber Anton, 59 točk, kredit, din 40.000.-
54. Alimanović Dževald 58 točk, stanovanje,
55. Majcen Silvo, 58 točk, kredit, din 20.000.-
56. Magič Jerica, 56 točk, stanovanje
57. Fendre Jožica 57 točk, stanovanje,
58. Berdnik Franc, 54 točk, stanovanje,
59. Pešec Janez in Silva, 54 točk, stanovanje,

NOGOMET:

Meseca septembra se je pričel drugi — jesenski del občinskega sinkalnega tekmovanja v nogometu. Po petih kolih spomladanskega dela smo bili peti v II. skupini.

6. kolo: **MERX — IZLETNIK 3 : 1**

V izredno zanimivi tekmi in ob ugodnem vremenu za igro smo nadigrali nasprotnika, ki je zasedal višje mesto na lestvici. Dva gola smo dosegli po lepih kombinacijah celotnega napada, tretjega pa po samostojni akciji Voglarja. Obramba je bila skoraj nezmotljiva in ni pustila nasprotnikov niti do 16. metrskega kazenskega prostora. Strelci: Voglar 2 in Tavčar 1.

7. kolo: **MERX — ŽIČNA 1 : 2**

Igra je bila na oko izredno lepa in dinamična z mnogo strelom na gol. Žična, novi letošnji prvak II. skupine nas je premagala s precej sreče. Prvi gol smo prejeli iz čiste ofside, drugemu pa je botrovala groba napaka naše obrambe. Tudi napadalcji so zamudili lepe priložnosti, res pa je, da smo imeli tudi smolo, saj smo kar trikrat zadeli vratnico. Gol je dosegel Točaj.

8. kolo: **MERX — LIBELA 3 : 1**

V igri za tretje mesto na lestvici smo kljub ležerni igri premagali Libelo. Igrali smo s polno močjo, saj je nasprotnik začel igrati samo z devetimi igralci. Kljub temu smo v prvem polčasu z lepimi goli Tavčarja, Mežnarica in Breznika povedli s 3 : 0. V nadaljevanju smo popustili in dovolili nasprotniku, da je dosegel časten zadetek. Rezultat bi lahko bil mnogo višji, toda napadalcji so bili premalo prisebni in točni pri strelh na gol.

9. kolo: **MERX — SAVINJA LIK 3 : 0 b. b.**

ROKOMET:

Letos smo se prvič prijaviili za tekmovanje v rokometu. Naše barve zastopajo: Ogrizek, Hriberšek, Voglar, Tavčar, Kolšek, Sušnik, Rožič, Motoh, Špendau, Kotnik in Groblar.

Rezultati:

MERX : TOPER 13 : 6

V prvi tekmi smo po mnogo boljši igri premagali lani zadnjega Topra. Pokazali smo mnogo več tehničnega znanja, in rutine, tako da skozi vso tekmo zmaga ni bila vprašanje. Po dogotkih na igrišču bi bila lahko še mnogo višja. Strelci: Sušnik 1, Hriberšek 2, in Tavčar 10.

MERX : ŽELEZNICA 12 : 18

V igri z lanskim prvacom se nismo mogli resneje upirati nasprotniku. Rezultat ustreza dogodkom na igrišču, z maso več sreče in samozavesti ter poštvovalnosti pa bi lahko bil tudi nam v prid. Strelci: Sušnik 2, Voglar 1, Špendau 3 in Tavčar 6.

MERX : CETIS 11 : 7

Igra jebila lepa in polna prevratov. Kljub temu, da je vso tekmo deževalo, je bila na dokajšnji tehnični ravni. Povedel je Cetis kar s 3 : 0, ker se v začetku nikakor nismo znašli z mokro in težko žogo. Na srečo pa smo s pametno in enostavno igro kmalu izenačili in ob polčasu povedli s 6 : 3. Tudi v drugem delu smo tako nadaljevali in preko dobrih krožnih igralcev dosegli še pet golov. Zmaga je popolnoma zaslužena. Strelci: Motoh 4, Sušnik 3, Tavčar 2, Voglar in Hriberšek po 1.

MERX : KOVINOTEHNA 10 : 0 b. b.

MERX : CINKARNA 10 : 0 b. b.

MERX : PRSVETA 13 : 15

V igri, v kateri smo kar tekmovali, kdo bo večkrat zgrešil gol, smo zaslužen izgubili z nasprotnikom, za katerega so igrali nekateri bivši člani zveznega ligaša. Povedli smo z 2 : 0, nato pa kar 10 minut nismo dosegli niti enega gola, medtem ko nasprotnik osem. Po odmoru smo se krčevito borili, toda žal zamujenega nismo mogli več nadoknaditi. Približali smo se že na en gol, žal pa

ROJSTVA:

POLE Boži, PŠENIČ Andreju, TOVORNIK Zori, ZALEZNIK Faniki, KRANJC Reziki, JAMNIK Faniki, MASTNAK Faniki, LIPOVŠEK Mariji in KLEZIN Ivanu so se rodili sinovi.

TANŠEK Štefki, GRAČNER Mileni, BLATNIK Francu, BALAZIČ Mariji, TURK Marici, VIDMAR Lojzki, ŽVEPLAN Ivanki in VREČKO Milici so se rodile hčerke.

Cestitamo!**POROKE:**

Zakonsko zvezo so sklenili:

KOLAR Silva, MASTNAK Marjana, HLIŠ Marija, ŠVEGLER Marija, ARNŠEK Slavko, ŽLENDER Helena, SEDMINEK Silva, in FIJAVŽ Edi.

Kolektiv želi vsem novoporočen-

sta Motoh in Tavčar ugovarjala sodniku, za kar sta bila izključena po 2. minuti.

Ob številčni premoči se je nasprotnik zopet odlepil. Strelci: Motoh 6, Sušnik 2, Tavčar 3, Hriberšek 2.

MERX : KLIMA 11 : 12

V tekmi za peto mesto obč. prvenstva smo nesrečno izgubili s slabšim nasprotnikom. V peti minuti smo vodili že s 5 : 0, nato pa smo močno popustili in nasprotnik je hitro izenačil. V drugem polčasu smo zopet povedli z 8 : 5 in vodili vse do 2. minute pred koncem tekme. Žal pa smo za naivno igro v napadu trikrat neuspešno streljali na vrata, iz protinapadov pa je KLIMA izenačila. Pri streljanju penalog je imel več sreče nasprotnik. Gole so dosegli: Rožič 2, Tavčar 5, Špendau 2, Sušnik 1 in Kotnik 1.

Končni vrstni red:

1. Aero
2. EMO
3. Železnica
4. Prosveta
5. Klima
6. MERX
7. Cetis
8. Žična
9. Kovinotehna
10. Libela
11. Cinkarna
12. Železnica
13. Ingrađ

Toper — izključen

Jože Tavčar

cem mnogo sreče in osebnega zadovoljstva.

UMRLI:

RAVNJAK Marija, delavka v embalarnici je umrla 24. 7. 1971.

PERME

Zaradi pomanjkanja prostora bomo kadrovske vesti objavili v naslednji številki.

Uredništvo

Urejuje uredniški odbor: Franjo Šarlah, Slavica Perme, Cveto Kolenc, Edo Steblovnik, Stanko Golavšek. — Odgovorni urednik Ladislav Čmer, dipl. jur. — Izhaja mesečno.

Tisk: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško
Naklada 2.100 izvodov.